

מבוא

המחקר הנוכחי בוחן את תופעת הצמיחה לאחר טראומה בקרב נשים אשר חוו אלימות. חוויה של אלימות מבין זוג במערכת יחסים אינטימית הינה בעיה חמורה אשר יש לה השלכות משמעותיות על נשים, על המשפחה, על מערכת הבריאות ועל החברה כולה (DeJonghe, Bogat, Levendosky & von Eye, 2008).

פוסט טראומה היא תגובה של האדם לאירוע אשר נחוה על ידיו כאירוע טראומטי המערער את שיווי המשקל הפנימי שלו. טראומה מתאפיינת בשלוש קבוצות של סימפטומים המאפיין אותם: חודרנות, עוררות והימנעות (Yehuda, & LeDoux, 2007).

אירוע טראומטי איננו בהכרח מסתיים בהפרעה פוסט טראומטית, מחקרים מראים כי טראומה עשויה להסתיים גם בצמיחה פוסט טראומטית (Morrill et al., 2008). תופעת הצמיחה פוסט טראומטית היא תופעה חדשה יחסית שנחקרה עד כה בתחומים ספציפיים כמו חולי נפשי ופיזי קשה, חשיפה לאירועי טרור ועוד (Tedeschi & Calhoun, 1995). ישנם יתרונות רבים לנשים אשר חוות צמיחה לאחר טראומה. למשל, מחקרים אמפיריים מוצאים כי נשים ששרדו את סרטן השד והרגישו צמיחה, מדווחות על רמה גבוהה יותר של בריאות, והתמודדות טובה יותר באופן כללי (Sears, Stanton, & Danoff-Burg, 2003). באופן דומה, במחקר סקירה אשר נערך לאחרונה, נמצא כי צמיחה פוסט טראומטית מנבאת באופן ייחודי מרכיבי החלמה לאחר התמודדות עם מחלה. יחד עם זאת, המחקרים של המאמר מציינים כי נדרשים מחקרים נוספים על מנת להבין את התופעה של צמיחה פוסט טראומטית בהקשריה השונים (Hefferon, Greal, & Mutrie, 2009).

אחד מהכיוונים אותם חשוב לבחון הוא צמיחה פוסט טראומטית לאחר אלימות. מסקירת הספרות הקיימות בנושא צמיחה פוסט טראומטית לא נמצאה תשובה לשאלה האם אלימות כלפי אישה במערכת זוגית יש בה בכדי להביא לצמיחה של אישה. לכן, המחקר הנוכחי בא לבדוק האם חשיפה של נשים לאלימות כאירוע טראומטי העשוי לפתח בצד הסימפטומים הפוסט טראומטיים גם ביטויים של צמיחה.

הממצאים של המחקר עשויים לשנות תפיסות קיימות ביחס לא של האירוע אלה של תוצאות האירוע כי אירוע האלימות הוא כן שלילי האם התוצאות שלו הן תמיד שליליות? טראומטי, שהוא לא בהכרח שלילי אלא גם יש בו הביטים חיוביים. בנוסף, הממצאים של המחקר הזה יכולים להתוות גישה חדשה שתנתב את האנשים אשר עברו אלימות לכיוון של צמיחה " מהחוויה השלילית".

צמיחה פוסט טראומתית בעקבות אלימות

מחקרים רבים מראים כי לאחר אירועים אלימים, פעמים רבות אנשים חווים צמיחה פוסט טראומתית (Ulloa, Hammett, Guzman, & Hokoda, 2015). במחקר אשר נערך לאחרונה, החוקרים בחנו צמיחה פוסט טראומתית בקרב אנשים אשר היו חשופים לאלימות. התוצאות של המחקר חשפו כי צמיחה פוסט טראומתית נצפתה בקרב כ-71% מהאנשים שעברו אלימות (Elderton, Berry, & Chan, 2017). ממצאים מראים שצמיחה לאחר טראומה מתרחשת בשלבים שונים של הקשר עם התוקף, כאשר שלב הצמיחה תלוי במשתנים כגון האם התוקף הוא במערכת יחסים עם הקורבן ועוד (Ulloa et al., 2015). יחד עם זאת, הממצאים של המחקר שערכו Ulloa ועמיתיו מראים כי עיקר הצמיחה מתרחשת כאשר הקורבן עוזב את מערכת יחסים עם התוקף. במחקרים אחרים, צמיחה פוסט טראומתית לאחר אירוע אלים הראו קשר לגיל, כאשר גיל קשור בקשר חיובי עם צמיחה פוסט טראומתית, כך שאנשים מבוגרים יותר, נטו לחוות יותר צמיחה פוסט טראומתית (Elderton et al., 2017). כמו כן, מחקרים אשר בחנו את הקשר בין צמיחה פוסט טראומתית לאחר אלימות לבין מין, לא מצאו הבדל (Elderton et al., 2017). במחקרים אשר בוחנים צמיחה פוסט טראומתית לאחר אלימות, מוצאים כי השכלה נמצאת בקשר שלילי עם צמיחה, כך שהשכלה גבוהה יותר קשורה לצמיחה קטנה יותר (Elderton et al., 2017).

טבלה 2. מאפייני המדגם

משתנה	N	%
סוג אלימות		
פיזית	22	73.3%
מילולית	19	63.3%
נפשית	16	53.3%
מינית	15	50%
השכלה		
עד שמונה שנות לימוד	3	10%